

*Абакумов О. Ю.,**аспірант кафедри криміналістики та судової медицини
Національної академії внутрішніх справ*

ТАКТИЧНІ ОПЕРАЦІЇ ЯК ФОРМА АЛГОРИТМІЗАЦІЇ РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИЙНЯТТЯ ПРОПОЗИЦІЇ, ОБІЦЯНКИ ЧИ ОДЕРЖАННЯ НЕПРАВОМІРНОЇ ВИГОДИ СЛУЖБОВОЮ ОСОБОЮ

Анотація. Актуальність статті полягає в тому, що ефективне опрацювання криміналістично значущої інформації при розслідуванні кримінальних правопорушень необхідно кожному учаснику розслідування. Поряд з індивідуальними особливостями, їх професійна діяльність має характерні риси загального порядку, що надає їй комплексного характеру та має спільні риси. На основі вивчення закономірностей практичної діяльності уповноважених суб'єктів та узагальнення їх кращого досвіду, можна виокремити оптимальну послідовність дій цих суб'єктів у типових слідчих ситуаціях, з метою її подальшого використання у вигляді криміналістичних алгоритмів та програм розслідування. Однією з форм алгоритмізації досудового розслідування є тактичні операції. Метою статті є визначення особливостей тактичних операцій як форми алгоритмізації розслідування прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання неправомірної вигоди службовою особою. Стаття присвячена висвітленню особливостей застосування криміналістичного алгоритму розслідування кримінальних правопорушень, зокрема прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання неправомірної вигоди службовою особою. Автор розглядає сучасні можливості застосування великих даних (Big data), алгоритмічної аналітики та машинному навчанню в умовах досудового розслідування, де математика пропонує нову мову для розуміння та реагування на кримінальне правопорушення. У статті автором висвітлюється як конкретне використання алгоритмів змінює уявлення про злочинність та її розслідування. У дослідженні наводяться сучасні уявлення про структуру окремої криміналістичної методики, поділяючи її на дві великі частини, в яких відображаються інформаційні та методичні засади процесу розслідування кримінальних правопорушень, поєднання яких надає можливість обрання найбільш оптимального вибору комплексу дій слідчого, спрямованого на досягнення результату. В статті розкривається поняття алгоритму та його особливості застосування під час досудового розслідування, тобто криміналістичного алгоритму розслідування кримінальних правопорушень. Висвітлені риси відмінності, які притаманні криміналістичним алгоритмам розслідування та математичним алгоритмам, групуючи ці відмінності за блоками. Пропонується підхід, за яким криміналістичні алгоритми мають обов'язково наділятися ознаками гнучкості та варіативності, базуючись на творчому підході слідчого до інтерпретації результатів проведеного комплексу процесуальних дій. Висловлено позицію щодо того, що тактичні операції виступають формою криміналістичного алгоритму розслідування прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання неправомірної вигоди службовою особою. Окреслено основні ознаки, які притаманні тактичним операціям та виділені типові так-

тичні операції при розслідуванні досліджуваної категорії кримінальних правопорушень.

Ключові слова: програмування розслідування, службові кримінальні правопорушення, корупція.

Вступ. На сучасному етапі розвитку суспільства нові технології, які ґрунтуються на даних математики, інформатики та інших природничо-технічних наук, впливають на прийняття рішень у різноманітних сферах соціального та правового життя. Це стосується й сфери кримінального провадження, і безпосередньо реалізується у процесі досудового розслідування кримінальних правопорушень.

Ефективне опрацювання криміналістично значущої інформації при розслідуванні кримінальних правопорушень необхідно кожному учаснику розслідування. Поряд з індивідуальними особливостями, їх професійна діяльність має характерні риси загального порядку, що надає їй комплексного характеру та має спільні риси. На основі вивчення закономірностей практичної діяльності уповноважених суб'єктів та узагальнення їх кращого досвіду, можна виокремити оптимальну послідовність дій цих суб'єктів у типових слідчих ситуаціях, з метою її подальшого використання у вигляді криміналістичних алгоритмів та програм розслідування. Однією з форм алгоритмізації досудового розслідування є тактичні операції.

Стан дослідження. Окремі питання алгоритмізації досудового розслідування досліджувались вченими: В.О. Малярвою [1], В.Ю. Шепітько, Г.К. Авдєєвою [2], Н.В. Павловою [3], В.Л. Синчуком [4].

Предметом наукового дослідження тактичні операції виступали у роботі В.М. Шевчука [5], аспекти тактичних операцій при розслідуванні окремих видів кримінальних правопорушень висвітлені у роботах О.Ю. Гавріляк [6], З.Р. Сулейманової [7], Д.О. Карабанова [8].

Однак, комплексного дослідження тактичних операцій як форми алгоритмізації досудового розслідування прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання неправомірної вигоди службовою особою проведено не було.

Метою статті є визначення особливостей тактичних операцій як форми алгоритмізації розслідування прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання неправомірної вигоди службовою особою.

Виклад основного матеріалу. Великі дані (Big data) в поєднанні з алгоритмами та машинним навчанням виступають ефективними інструментами служби розвідки, безпеки, оборони, боротьби з тероризмом і злочинністю сучасних країн.

Аналітичні та алгоритмічні інструменти нині використовуються як спецслужбами, так і правоохоронними органами, які все частіше використовують програмне забезпечення для прогнозування вчинення кримінальних правопорушень, таке як PredPol (Санта-Крус, Каліфорнія), HunchLab (Філадельфія), Precobs (Цюріх, Мюнхен) і Maprevelation (Франція) [9].

Такі можливості забезпечуються тим, що, незважаючи на те, що механізм розслідування кожного кримінального провадження індивідуальний, в той же час йому притаманні деякі закономірно обумовлені риси. Саме тому сучасні методичні рекомендації набувають все більш алгоритмізованого характеру, тобто містять точний, науково обґрунтований перелік дій слідчого, іншого уповноваженого суб'єкта, у відповідній слідчій ситуації для виконання певних проміжних завдань розслідування.

Комплекс методичних рекомендацій органічно входить до відповідної криміналістичної методики розслідування кримінальних правопорушень.

В той же час, структура існуючих окремих методик розслідування кримінальних правопорушень, в тому числі і розслідування прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання неправомірної вигоди службовою особою, традиційно складається з двох основних частин, в яких відображаються інформаційні та методичні засади процесу розслідування кримінальних правопорушень.

Відомості, що становлять інформаційні основи, являють собою теоретичну частину методики і найчастіше мають вигляд криміналістичних характеристик кримінальних правопорушень. Сюди ж можна віднести вчинення про типові версії та слідчі ситуації, що виникають на початковому та наступному етапах розслідування, про обставини, що входять до предмета доказування.

Методичні засади процесу розслідування знаходять свій прояв у системі рекомендацій, що оптимізують діяльність слідчого, іншого уповноваженого суб'єкта, зокрема, щодо порядку організації та тактики слідчих (розшукових) дій у типових ситуаціях, так само і їх поєднання у вигляді тактичних операцій.

Оптимізація розслідування кримінальних правопорушень та підвищення ефективності методичних рекомендацій полягає, зокрема, у максимальній орієнтації методичних рекомендацій потребам практики, яке знаходить свій прояв у створенні програмно-цільового методу розслідування конкретних видів кримінальних правопорушень, тобто у розробці алгоритмів процесу розслідування в цілому або проведення конкретних слідчих (розшукових) дій.

Алгоритми можуть покладатися лише на вимірювані показники, які мають бути суттєвими для вирішення конкретних задач. Такі показники містяться у інформаційній основі криміналістичної методики та базуються на методах систематизації та типізації.

Типізація слідчих ситуацій дозволяє швидко та правильно визначити оптимальний напрямок розслідування кримінального правопорушення. Версії, висунуті суб'єктом, передбачають здійснення певної системи слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів, необхідних для їх перевірки, що слугує підставою для їх типізації та виділення типових завдань розслідування, а також алгоритмів дій слідчого, іншого уповноваженого суб'єкта, за їх послідовним та цілеспрямованим рішенням.

Такі криміналістичні алгоритми повинні мати характер рекомендацій, тому що під час їх побудови використовуються вихідні дані типового характеру, притаманні типовій слідчій ситуації. Однак навіть типові рекомендації містять вказівки на ті вихідні дані, які потрібні для вирішення завдання, на послідовність дій і на деякі результати, які варто очікувати після виконання всіх передбачених алгоритмічних дій [2, с.48].

Питання алгоритмізації розслідування піддаються ретельнішому вивченню, підсумком якого стала розробка нових типових програм (алгоритмів) розслідування окремих видів злочинів, типових програм проведення окремих слідчих (розшукових) дій, а також наукових і практичних основ застосування таких програм (алгоритмів) як у ручному, так і у машинному варіанті, тобто із застосуванням ЕОМ тощо [1, с. 40].

Алгоритмізацію розслідування можна визначити як набір чітко розроблених описів дій слідчого щодо вирішення завдань розслідування, в результаті яких, з урахуванням вихідних даних, можна досягти потрібного результату. Вона базується на автоматичній пропозиції слідчому, іншому уповноваженому суб'єкту, найбільш оптимального варіанта сукупності взаємопов'язаних, послідовних дій (слідчих (розшукових), процесуальних, організаційних) у відповідній слідчій ситуації для вирішення проміжних завдань розслідування.

Розглядаючи загальні положення побудови криміналістичних алгоритмів, слід враховувати, що застосування алгоритмів під час розслідування прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання неправомірної вигоди службовою особою істотно впливають на ефективність їх застосування.

При цьому слід враховувати такі положення. По-перше, злочинність як явище неможливо охопити цілком алгоритмічним програмуванням. На його підставі майбутнє розраховується на основі вже обраних фактів про факти. Прогнози можуть бути більш точними у випадках, коли «реальність» не змінюється різко і коли зібрані дані максимально точно відображають «реальність». Однак злочинність є нормативним явищем, тобто залежить від людських цінностей, які змінюються з часом і місцем. Таким чином, алгоритмічні розрахунки не можуть бути точно відкалібровані з огляду на початковий і мінливий набір фактів або «реальності» [10].

По-друге, алгоритмічна мова є формалізованою мовою для однозначного запису алгоритмів та складається з набору символів, синтаксичних правил і семантичних визначень. Вона є основою мов програмування. Однак для опису «криміналістичних алгоритмів», що мають певну специфіку, не придатна мова програмування, яка використовується в обчислювальній техніці [2, с. 46].

По-третє, алгоритмічні оцінки ризику дають ймовірність, а не категоричність. Вони вимірюють кореляції, а не причинно-наслідкові зв'язки. Хоча автоматизовані алгоритми можуть дуже добре знаходити кореляції, вони не можуть судити про те, чи ці кореляції реальні чи ні [11].

І по-четверте, неможливо повністю формалізувати діяльність слідчого, іншого уповноваженого суб'єкта через неоднорідність і неповторність конкретних ситуацій, що ускладнює їх узагальнення, неоднозначний характер інформації, що надходить до суб'єкта, складність прийомів та засобів, які застосовуються у ході розкриття та розслідування конкретного злочину тощо. Ось чому алгоритмам, що розробляються у криміналіс-

тиці, повинні бути притаманні такі риси, як гнучкість та багатоваріантність [4, с. 103].

Аналогічними рисами криміналістичний алгоритм розслідування наділяє і О.В. Малярова, визначаючи його як гнучку систему науково розроблених і формалізованих приписів послідовного виконання в певному порядку оптимальних варіантів слідчих дій, оперативно-пошукових заходів та інших дій, об'єднаних задумом ефективного вирішення проміжних завдань розслідування злочину з урахуванням відповідних типових слідчих ситуацій [12, с. 155].

Про обов'язковість гнучкості криміналістичних алгоритмів говорять і В.Ю. Шепітько, Г.К. Авдєєва, вважаючи, що в розпорядженні слідчого немає таких конкретних вихідних даних, які мають математики, і без яких не можна повною мірою застосовувати методи вирішення математичних задач. Вихідні дані слідчого не завжди є визначеними і повними. У таких умовах чіткі математичні алгоритми не прийнятні [2, с. 48].

Отже, саме гнучкість та варіативність послідовності дій у поєднанні з творчим підходом слідчого до аналізу та оцінки отриманого прогнозованого результату є запорукою успішності криміналістичного алгоритму під час розслідування кримінальних правопорушень.

Структура алгоритму, тобто наявність кількості відображених у ньому кроків здійснення дій, значною мірою залежить від сфери його застосування. Якщо це сфера пізнавальна або пов'язана з організацією процесу розслідування в цілому, то й самі алгоритми подаються у схематичному вигляді і мають більш узагальнену структуру, оскільки передбачити всі ймовірні ситуації і запропонувати всі можливі варіанти їх розв'язання, звичайно, неможливо. Інша річ – організація здійснення окремої слідчої дії, а в деяких випадках і проведення тактичної операції як комплексу дій та оперативно-розшукових заходів. У цій сфері дійсно можуть бути розроблені більш деталізовані алгоритми, що включають максимально можливу кількість варіантів (кроків) здійснення дій. Саме ця обставина обумовлює їх цінність, тобто чим більше варіантів дій, чим детальніше вони розписані, тим вище якість самого алгоритму [4, с. 105].

В реаліях сьогодення корупційні правопорушення мають найвищу пристосованість, безперервно видозмінюються і вдосконалюються. Політика більшості розвинених країн, в тому числі і України, спрямована на попередження, виявлення фактів вчинення таких правопорушень та їх ефективне розслідування. Слід констатувати, що процес виявлення фактів вчинення корупційних кримінальних правопорушень є досить алгоритмізованим. На сайтах державних органів та органів місцевого самоврядування в обов'язковому порядку міститься покрокова інструкція для викривачів корупції.

В той же час, розглядаючи саме розслідування прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання неправомірної вигоди службовою особою як різновиду корупційного кримінального правопорушення, з позиції алгоритмізації процесу, то слід відмітити, що найбільш оптимальною її формою є тактичні операції.

Визначаючи поняття тактичної операції, В.М. Шевчук, вважає, що її варто розглядати як поєднання (комплекс, систему) погоджених між собою однойменних і різнойменних слідчих дій, оперативно-розшукових, організаційно-технічних і превентивних заходів, спрямованих на виконання окремого так-

тичного завдання розслідування в даній слідчій ситуації, що не може бути виконане окремими або навіть деякими діями (заходами), які проводяться за єдиним планом уповноваженими посадовими особами під керівництвом слідчого [5, с. 138]. На думку вченого, тактичні операції наділені наступними ознаками: а) системність взаємозалежних і взаємоузгоджених слідчих, оперативно-розшукових та інших дій; б) обумовленість цієї системи дій слідчою, а іноді й вихідною дослідною ситуацією; в) плановірність їх проведення і реалізації; г) керівна роль слідчого (за винятком оперативно-тактичних операцій, де керівником може бути й посадова особа оперативних підрозділів територіальних органів); д) цілеспрямованість дій на вирішення окремих проміжних тактичних завдань [13, с. 85].

В.А. Журавель визначає, що тактична операція спрямована на досягнення локальних тактичних завдань, що мають чітко визначену ситуаційну обумовленість. Тоді як системи слідчих дій спрямовані на досягнення правової мети, що впливає із предмета доказування [14, с. 210].

Розслідуючи прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання неправомірної вигоди службовою особою, одним із завдань слідчого, іншого уповноваженого суб'єкта є організація процесу розслідування таким чином, щоб в найкоротші строки виявити всі епізоди злочинної діяльності, всіх співучасників, встановити розмір завданих збитків, забезпечити їх відшкодування, не допустити протидії, а в разі вжиття заходів, спрямованих на перешкодження кримінальному провадженню, – подолати їх [15, с. 290].

Таким чином, тактичні операції як форма криміналістичного алгоритму розслідування спрямовані на вирішення проміжних тактичних завдань розслідування, які вимагають комплексного їх вирішення.

Зокрема, при слідчій ситуації вчинення багатоепізодного кримінального правопорушення доцільно застосовувати тактичну операцію «Виявлення епізодів», спрямовану на вирішення тактичної задачі щодо виявлення всіх епізодів протиправної діяльності, яка включає в себе комплекс таких заходів: оперативна перевірка підозрюваного на причетність до вчинення інших злочинів, у тому числі у сфері службової діяльності; отримання консультаційної допомоги від фахівців; вилучення документації, пов'язаної зі службовою діяльністю підозрюваного, шляхом проведення відповідних обшуків, тимчасового вилучення чи отримання тимчасового доступу до неї; огляд вилученої документації, аналіз її змісту та виявлення слідів імовірної фальсифікації; призначення технічних і почеркознавчих експертиз документів; проведення ревізій, зустрічних та інших перевірок; огляд приміщень, земельних ділянок, споруд, устаткування тощо; отримання зразків для експертизи, за необхідності – негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження; призначення судово-економічної, будівельно-технічних та інших судових експертиз; допит підозрюваного та свідків; здійснення аудіо-, відеоконтролю особи злочинця та місця; зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж, отримання розшифрування телефонних розмов і проведення їх аналізу; зняття інформації з електронних інформаційних систем тощо [15, с. 291].

У слідчій ситуації вчинення кримінального правопорушення у співучасті слід застосовувати тактичну операцію «Встановлення співучасників», яка спрямована на вирішення наступних тактичних завдань: встановлення виконавців пев-

них діянь; встановлення всіх учасників організованої групи, злочинної організації, встановлення організатора; визначення ролі кожного співучасника у вчиненні кожного злочину; встановлення причетності певних осіб до злочину тощо. Для цього працівники оперативних підрозділів за дорученнями слідчого, вказівками прокурора проводять оперативно-розшукові заходи, спрямовані на пошук і перевірку осіб на причетність до вчиненого злочину; негласні слідчі (розшукові) дії; перевірки за інтегрованими інформаційно-пошуковими системами Національної поліції України, Єдиними та Державними реєстрами, іншими пошуковими системами з метою отримання інформації про причетних до вчинення злочинів у сфері службової діяльності осіб. Також встановлення співучасників здійснюється шляхом проведення низки допитів підозрюваного (-их), свідків, у тому числі одночасних допитів [15, с. 292].

При конфліктній слідчій ситуації та протидії розслідуванню тактичними завданнями є, зокрема, збереження доказової бази. На вирішення цього завдання спрямована тактична операція «Захист доказів», яка може бути спланована в більш вузьких варіантах: «Пошук доказів», «Вилучення документів», «Огляд документів», «Дослідження документів», «Аналіз та використання інформації, отриманої з документів», «Збереження документів» тощо [16, с. 8] У ході тактичної операції «Захист доказів» можуть проводитись такі слідчі (розшукові) дії, як: огляд, обшук, накладення арешту на кореспонденцію, огляд і виїмка кореспонденції, а також негласні слідчі (розшукові) дії – зняття інформації з електронних інформаційних систем, негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження та ін. [17, с. 271].

Висновки. Отже, проведене нами дослідження свідчить про те, що чітка організація проведення комплексу слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, оперативно-розшукових та інших заходів, які проводяться у відповідній послідовності та спрямовані на вирішення певних завдань розслідування, тобто їх алгоритм, значно підвищує ефективність розслідування прийняття пропозиції, обіцянки чи одержання неправомірної вигоди службовою особою. Особливого значення набуває взаємозв'язок між криміналістичними поняттями: «слідча ситуація» – «тактичне завдання» – «комплекс слідчих (розшукових) та процесуальних дій», де взаємопов'язаний алгоритм дій охоплюється поняттям тактичної операції, спрямовується на вирішення тактичних завдань і обумовлюється слідчою ситуацією, яка склалась на певному етапі розслідування кримінального правопорушення.

Література:

1. Малярова В.О. Актуальні питання алгоритмізації розслідування окремих видів злочинів. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2016. Вип. 16. С. 39–47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trsek_2016_16_9.
2. Шепітько В.Ю., Авдєєва Г.К. Проблеми алгоритмізації слідчої діяльності. *Актуальні проблеми держави і права*. 2008. С. 46–50. URL: <http://www.apdp.in.ua/v44/09.pdf>.
3. Павлова Н.В. Алгоритмізація в методиці розслідування кримінальних правопорушень, учинених шляхом шахрайства. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти* : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 17 бер. 2023 р.). Дніпро : ДДУВС, 2023. С. 390–391.
4. Синчук В.Л. Кореляційні залежності між елементами криміналістичної характеристики та їх використання у методиці розсліду-

- вання вбивств : автореф. дис. канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Кримінальний процес та криміналістика, судова експертиза, оперативно-розшукова діяльність». Х., 2004. 21 с.
5. Шевчук В.М. Теоретичні основи формування та реалізації тактичних операцій у криміналістиці [Текст] : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". Х., 2013. 46 с.
 6. Гавріляк О.Ю. Тактичні операції при розслідуванні вимагаль : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09, К. : Акад. адвокатури України. 2014. 19 с.
 7. Сулейманова З.Р. Тактичні операції при розслідуванні незаконного збуту наркотичних засобів. : к.ю.н. : спец. 12.00.09 Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність; Донецьк: Донецький юридичний інститут МВС України. 2012. 210 с.
 8. Карабанов Д.О. Тактичні операції при розслідуванні незаконного заволодіння транспортними засобами. : к.ю.н. : спец. 12.00.09 Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність; Донецьк: Донецький юридичний інститут Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2012. 211 с.
 9. Egbert S (2018) About discursive storylines and techno-fixes: The political framing of the implementation of predictive policing in Germany. *European Journal for Security Research*, 3(2). pp. 95–114.
 10. Aleš Završnik Algorithmic justice: Algorithms and big data in criminal justice settings. *European Journal of Criminology*. Volume 18, Issue 5. Sep 2021. Pages 623–773.
 11. Rosenberg J (2016) Only humans, not computers, can learn or predict. *TechCrunch*, 5 May.
 12. Малярова В.О. Тактико-криміналістичні та процесуальні основи пошуку та затримання злочинця : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09; Харків: Нац. ун-т внутр. справ. 2005. 238 с.
 13. Шевчук В.М. Формування тактичних операцій у криміналістиці: актуальні проблеми сьогодення. *Проблеми законності*. 2004. Вип. 70. С. 83–89.
 14. Журавель В.А. Криміналістичні методики: сучасні наукові концепції. Х.: Вид. агенція «Апостіль». Х., 2012. 304 с.
 15. Пчеліна О. В. Роль тактичних операцій у ході розслідування злочинів у сфері службової діяльності. *Priority a strategie pre rozvoj právnej vedy vo svete vedy* : zborník príspevkov z medzinárodnej vedecko-praktická konferencia (Sládkovičovo, 28–29 októbra 2016). Sládkovičovo, Slovenská republika : Vysoká škola Danubius ; Fakulta práva Janka Jesenského, 2016. С. 192–194.
 16. Кузьменко С. С. Розслідування шахрайства, пов'язаного з інвестуванням коштів у будівництво об'єктів нерухомості: дис. ...канд. юрид. наук : 12.00.09; Київ: Нац. акад. внутр. справ. 2019. 227 с.
 17. Пчолкін В.Д., Федосова О.В. Тактичні операції при розслідуванні злочинів економічної спрямованості. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка*. 2019. №4 (88). С. 265–277.

Abakumov O. Tactical operations as a form of algorithmized investigation of the acceptance of an offer, a promise or receiving an irregular benefit by an official person

Summary. The relevance of the article lies in the fact that effective processing of forensically significant information during the investigation of criminal offenses is necessary for every participant in the investigation. Along with individual features, their professional activity has characteristic features of a general order, which gives it a complex character and has common features. Based on the study of the patterns of practical activity of authorized subjects and the generalization of their best experience, it is possible to single out the optimal sequence

of actions of these subjects in typical investigative situations, with the aim of its further use in the form of forensic algorithms and investigation programs. One of the forms of algorithmization of pre-trial investigation is tactical operations. The purpose of the article is to determine the peculiarities of tactical operations as a form of algorithmization of the investigation of the acceptance of an offer, promise or receipt of an illegal benefit by an official. The article is devoted to highlighting the peculiarities of the application of the forensic algorithm for the investigation of criminal offenses, in particular the acceptance of an offer, promise or receipt of an illegal benefit by an official. The author considers the modern possibilities of using big data (Big data), algorithmic analytics and machine learning in the conditions of pre-trial investigation, where mathematics offers a new language for understanding and responding to a criminal offense. In the article, the author highlights how the specific use of algorithms changes the perception of crime and its investigation. The study provides modern ideas about the structure of a separate forensic methodology, dividing it into two large parts, which reflect the informational and methodological principles of the process of investigating

criminal offenses, the combination of which provides the opportunity to choose the most optimal set of actions of the investigator aimed at achieving the result. The article reveals the concept of an algorithm and its application features during pre-trial investigation, that is, the forensic algorithm for the investigation of criminal offenses. Distinctive features of forensic investigation algorithms and mathematical algorithms are highlighted, grouping these differences by blocks. An approach is proposed, according to which forensic algorithms must necessarily be endowed with features of flexibility and variability, based on the investigator's creative approach to the interpretation of the results of a set of procedural actions. The position is expressed that tactical operations are a form of a forensic algorithm for investigating the acceptance of an offer, promise or receipt of an illegal benefit by an official. The main features that are inherent in tactical operations are outlined and typical tactical operations in the investigation of the studied category of criminal offenses are highlighted.

Key words: investigative programming, official criminal offenses, corruption.